

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi kirkkolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä maaliskuuta 1998 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 17/1998 vp laiksi kirkkolain muuttamisesta.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Tuula Lybeck, opetusministeriö
- hallitusneuvos Päivi Pekkarinen, sisäasiainministeriö
- hallitusneuvos Raija Isotalo ja tietohallintojohtaja Olavi Kõngäs, valtiovarainministeriö
- tarkastaja Erkki Huhta, Kirkkohallitus
- lainoppinut asessori Timo Parrukoski, Suomen ortodoksinen kirkollishallitus
- johtaja Hannu Luntiala, Väestörekisterikeskus
- henkikirjoittaja Leea Väre, Jyväskylän maistraatti
- lakimies Outi Raitoaho, Suomen Kuntaliitto
- kirkkoherra Seppo Haavisto, Halikon seurakunta

- kirkkoherra Rauno Pietarinen, Ilomantsin ortodoksinen seurakunta, edustaen myös Ortodoksisten Pappien Liitto OPL ry:tä
- kirkkokunnan johtaja Jorma Kuusinen, Suomen Vapaakirkko
- puheenjohtaja Roy Veistämö, Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry
- apulaistoiminnanjohtaja Jukka Huttunen, Suomen kirkon pappisliitto ry
- toimistos sihteeri Tarja Saarinen, Lääninhallinnon ja väestökirjanpidon henkilökuntaliitto LVL ry
- lakimies Anna-Maria Numminen, Seurakuntien Viran- ja Toimenhaltijain Liitto SVTL ry
- pääsihteeri Väinö Hyvönen, Suomen vapaan kristillisyyden neuvosto SVKN ry.

Oikeusministeriö, tietosuojavaltuutettu, Kansallisarkisto, Valtion ammattiliitto VAL ry ja Vapaa-ajattelijain liitto ry ovat antaneet asiasta kirjalliset lausunnot. Lisäksi opetusministeriö on toimittanut valiokunnalle Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Kirkolliskokouksen lausunnon koskien kirkkolakiehdotuksen lainsäädäntötekniisiä oikaisuja.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräitä kirkkolain säännöksiä valtion ja kirkon väestökirjanpidon järjestelyjen toteuttamiseksi. Esitys liittyy hallituksen esitykseen väestökirjanpidon uudistamista koskevasi lainsäädännöksi.

Ajantasainen väestökirjanpito perustuisi valtion väestötietojärjestelmään, jota myös evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkkokunta ylläpitäisivät ja käyttäisivät hoitaessaan omaa toimintaansa ja hallintoaan sekä niille erik-

seen säädettyjä viranomaistehtäviä, kuten tietopalvelutehtäviä ja avioliiton esteiden tutkintaa. Näistä tehtävistä säädettäisiin väestötietolaissa, avioliittolaissa ja nimilaissa.

Seurakunnat pitäisivät jäsenistään erillisessä hallituksen esityksessä väestökirjanpidon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi ehdotetussa uskontokuntien jäsenrekistereitä koskevassa laissa tarkoitettua jäsenrekisteriä, joka olisi osa seurakunnan kirkonkirjoja. Kirkkolaissa määriteltäisiin seurakuntien kirkonkirjat sekä säädettäisiin eräistä kirkonkirjojen pitämiseen ja seurakunnan arkistoon liittyvistä asioista.

Seurakuntien asiakirjoista annettavista otteista perittävän maksun suuruuden määräisi kirkkohallitus.

Seurakuntien välisen tiedonkulun turvaamiseksi kirkkolaissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi ilmoitusvelvollisuus papille, joka kastaa tai siunaa hautaan muuhun kuin hänen seurakuntaansa kuuluvan henkilön.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti muiden väestökirjanpidon uudistamista koskevien lakien kanssa noin vuoden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakiehdotus liittyy väestökirjanpidon uudistamiseen, mihin kokonaisuuteen sisältyvät käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen lisäksi myös hallituksen esitykset 14 ja 16/1998 vp. Mainittujen esitysten ohella valiokunta viittaa niihin liittyviin hallintovaliokunnan mietintöihin (HaVM 4/1998 vp ja HaVM 5/1998 vp).

Valiokunta toteaa, että kirkkolain (1054/1993) 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan kirkolla on yksinoikeus ehdottaa kirkkolakia kaikesta, mikä koskee ainoastaan kirkon omia asioita, sekä kirkkolain muuttamista ja kumoamista. Kirkon ehdotuksen tekee Kirkolliskokous. Kirkolliskokouksen ehdotuksen tutkiminen ja vahvistaminen on tasavallan presidentin ja eduskunnan tehtävä.

Kirkkolain 2 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan Kirkolliskokouksen tekemää kirkkolakiehdotusta tutkittaessa voidaan oikaista ehdotuksessa oleva sellainen lainsäädäntötekniinen virhe, joka ei vaikuta kirkkolakiehdotuksen sisältöön. Kirkolliskokouksen tulee antaa asiasta lausunto ennen oikaisun tekemistä.

Opetusministeriö on toimittanut kirjeellään 12.5.1998 valiokunnalle 8.5.1998 päivätyn edellä tarkoitettun ministeriön pyytämän Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Kirkolliskokouksen lausunnon. Kirkolliskokouksen lausunnosta ilmenee, että käsiteltävänä olevaa kirkkolakiehdotusta

koskevassa oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastuksessa on käynyt ilmi, että lakiehdotuksen 16 luvun 1 §:n 3 kohtaan ehdotettu sanamuoto "ennen tämän lain voimaantuloa" viittaa erheellisesti kirkkolain voimaantuloon. Tarkoituksena on ollut, että mainittu kohta viittaisi nimenomaan väestökirjanpitoon liittyvän uudistuksen voimaantuloajankohtaan. Tämän vuoksi säännöksen kyseessä oleva kohta tulisi oikaista kirjoitettavaksi muotoon "ennen 1 kohdassa mainitun lain voimaantuloa". Lausunnosta ilmenee edelleen, että oikeusministeriön laintarkastus on kiinnittänyt huomiota myös eräisiin muihin teknisiin yksityiskohtiin lakiehdotuksen 16 luvun 2 §:n 1 momentissa, 24 luvun 5 b §:n 3 momentissa sekä lain voimaantulosäännöksessä.

Tämän lisäksi lausunnossa todetaan, että Kirkolliskokouksen hyväksymän voimaantulosäännöksen vuosiluvussa on käytetty ilmaisua "... 199 ." Tämä tarkoittaa, että kirkkolain voimaantuloaika olisi viimeistään 31.12.1999. Vaikka lain voimaantulo tässä ajassa on todennäköinen, saattaa väestökirjanpituudistuksen voimaan saattamisessa ilmetä lähinnä tietoteknisiä ongelmia, jotka puoltaisivat hieman väljempää aikataulua. Tämän vuoksi olisi Kirkolliskokouksen lausunnon mukaan tarkoituksenmukaista, että kirkkolain muutoksen voimaantulovuosi jätetään kokonaan avoimeksi, kuten opetusministeriön lausuntopyynnön liitteestä ilmenee.

Kirkolliskokous esittää kirkkolain 2 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna lausuntonaan, ettei sillä ole huomauttamista siihen, että hallituksen esitykseen 17/1998 vp sisältyvään kirkkolain muutosesitykseen tehdään opetusministeriön 16.3.1998 päivätyn lausuntopyynnön liitteen 2 mukaiset tai niitä vastaavat asiasisältöön vaikuttamattomat lainsäädäntötekniset oikaisut.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituk-

senmukaisena. Valiokunta ehdottaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna siten, että siihen tehdään Kirkolliskokouksen lausunnossa tarkoitettua lainsäädäntötekniset oikaisut.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään näin kuuluvana:

Laki

kirkkolain muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä marraskuuta 1993 annetun kirkkolain (1054/1993) 3 luvun 2 §:n 2 momentti sekä 16 luvun otsikko, 1 ja 2 § sekä lisätään 16 lukuun uusi 2 a ja 2 b § sekä 24 lukuun uusi 5 b § seuraavasti:

3 luku

Kirkon hallinnollinen ja kielellinen jako

2 § (Kuten HE)

16 luku

Kirkonkirjat ja seurakunnan arkisto

1 §

Kirkonkirjat

Kirkonkirjoja ovat
(1 ja 2 kohta kuten HE)

3) ennen 1 kohdassa mainitun lain voimaantuloa pidetyt kirkolliset väestörekisterit ja niihin kuuluvat asiakirjat.

2 §

Kirkonkirjojen pitäminen

Seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit pitävät kirkonkirjoja noudattaen, mitä niistä tässä tai muussa laissa säädetään *taikka* niiden nojalla *säädetään tai* määrätään.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

2 a ja 2 b § (Kuten HE)

24 luku

Alistaminen ja muutoksenhaku

5 b §

Kirkonkirjojen tietoja koskeva oikaisu ja muutoksenhaku

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Kirkonkirjoissa olevia muita kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja koskevaan kirkollisen viranomaisen päätökseen haetaan muutosta *siten kuin 3, 6 ja 7 §:ssä säädetään.*

Voimaantulosäännös
Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta (*poist.*) .
Ennen (*poist.*) lain voimaantuloa voidaan ryhtyä *lain* täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Väistö /kesk
vpj. Kaarina Dromberg /kok
jäs. Ulla Juurola /sd
Timo Järvilahti /kesk
Reijo Kallio /sd
Toimi Kankaanniemi /skl
Juha Karpio /kok
Osmo Kurola /kok

Pehr Löfv /r
Hannes Manninen /kesk
Jukka Mikkola /sd
Tuija Pohjola /sd
Iivo Polvi /vas
Veijo Puhjo /va-r
Erkki Pulliainen /vihr
Aulis Ranta-Muotio /kesk.